

Vega- og havnamálíni

Iversen, nevndarformaðurinn, greiddi frá nevndarálitinu. — Mælti tingmonnum til at greiða atkvöðu fyrir nevndaruppskotinum, men ráddi frá at greiða atkvöðu fyrir minnilutans uppiskoytisuppskotum. Tey vóru trý; eitt frá Øregaard og Dam um $\frac{3}{4}$ lögtingsstudning av 8000 kr. til bátaspæl til Rituvíkar, tvey frá Dam um endurnýggjan av lögtingsstudningi uppá $\frac{3}{4}$ av 50.000 kr. til bátahavn í Hovi, og $\frac{3}{4}$ av 10.000 kr. til framhald av arbeiðinum av uppdyrkingarvegum í Hovi. Hann helt, at hesir studningar vóru ikki »aktuellir«, tí Hovi var so lítil bygd, at hon komst ikki út fyrri at gera meiri enn arbeiðið uppá Hovs—Øravíkarvegin.

Øregaard vísti á, at higartil hövdu menn hildið tað verið sjálvandi at veita studning til bátaspæl. Her var jú talan um bygdir, ið ikki áttu teir fyrirnir, sum kyrruplássini við góðum milliðhavnum. Og so týddi sjógvurin kortini ikki minni fyrri smáplássini. Útróðrabáturin og tróðin hevur verið og er enn í mongum smámannaheimi livstráðurin. Og útróðurin hevur nú broytst nógv. Tað eru ikki longur teir smáu motorbátarnir, sum menn hava at dúga á, men stórir instaleringar. Róðrabátarnar kunna menn, um tað ofta var við mikið knoss, draga at kalla alla staðni. So er ikki við teim tungu instaleringunum. Har má spælkraft til. Tað er lika so neyðugt at hava spælið sum bátin og havnina. Rituvík er ein avgjörd útróðrabýgd. Hevur fingið dráttarlíkindini bött, Nú trýtur spælið. Mær kemst fyrri, at tað mátti eingin spurningur verið fyrri tingmenn, um teir skulu greiða atkvöðu fyrri uppskotum mínum. Eg dugi ikki at trúgva tí, at aðrir menn, enn teir nevndarlimirnir, ið ikki vildu fylgja mær, fara at bera seg undan at greiða atkvöðu fyrri at veita Rituvíkingum sømdir. Hatta, sum formaðurin í nevndini og teir ið honum fylgja, siga, at tað er neyðugt at biðja verkfrøðingin kanna kostnaðin av el-spælum eins og hvørji spæl, ið eru best hóskaði, eru bara undanfóslur, skulkingar frá at veita studning.

P. M. Dam: Tað er av formanninum í nevndini drigið fram, at Suðuroyggin er tann sýslan, sum í ár hevur fingið mest til vegabygging. Eitt tal uppá 250.000 kr. er sett til samferðsluvegir. Men er tað sett so, at tað verður nýtt ella kann koma at verða nýtt? Tað er spurningurin! At talið er stórt nú kemst av, at Suðuroyggin hevur sitið við skerdum luti, hvat ið samferðsluvegum viðvíkjur.

Menn, ið ókunngir eru, vilja ikki trúgva tí, at syðri og norðari partur av oynni ikki eru í vegasambandi. Men tað er verri enn so. Eisini norðari partur er uttan vegasamband. Sandvíkin liggur

fyrri seg uttan vegasamband við aðrar bygdir. Og sama er við hini stóru bygdini Hvalba. Ótrúligt, siga menn. Ja, ótrúligt, men satt. Eg havi talað meg hásan í nevnd og á tingi um hvørt ár at seta eina munandi peningahædd av til vegasamband millum Tvøroyri, Hvalba og Sandvík. Men tað hevur tess ba og Sandvík. Me ntað hevur tess verri verið nyttuleys tala. Tað er sum eingin hevur tikið undir. Men kortini hevur tað verið og er tað so aldeilis neyðugt, at munandi peningur verður avsettur til hetta endamálið. Tí menn eru greiðir yvir, at tað má verða ein fjalla-smoga, ein »tunell«, ið vegurin millum Hvalba og Tvøroyri verður at ganga ígjøgnum. »Tunellin« kostar nógvur hundrad túsund kr., og hon má verða gjörd í einum taki. Og tað kann ikki henda, uttan peningur til tess er tókur. Eisini við hesa viðgerð vil eg taka uppáttur mína átróðkandi ákallan á tingmenn um at taka spurningin um vegin Tvøroyri—Hvalba—Sandvík alvarligan. Hann er átróðkandi neyðugur at fáa loyst sum allraskjótast. Tað er beint og gott, at havnararbeiðið í Hvalba verður uppáttur tikið. Allar Føroyar eru interesseraðar í tí, so satt sum flestu plássini fáa kol úr Hvalba. Men eisini kolaútlutningur frá Hvalba ger tað neyðugt at fáa henda vegin. Tað er jú so, at langar óveðurstíðir kunnu koma, tá ið skip ikki kunnu leggja at í Hvalba. Tá vildi tað verið hent fyrri Hvalbingar og allar teir, ið kol skulu hava, at »tunellin« var til Tvøroyri. Tað er ikki so nógv longri frá syðstu kolanámunum í Hvalba til Drenes, har ið skip altíð kunnu leggja at, enn frá kolanámunum til bryggjuna í Hvalba.

Eg havi loyvt mær í nevndini at tala fyrri og sett uppskot um, at Hovbingar fáa játtaðar kr. 10.000 til framhald av uppdyrkingarvegum. Hov er ein av bygdunum, sum hava fingið útskifting. Uppdyrkingarvegir eru avmarkaðir og megu gerast. Jarðabrúkið liggur lamið í hesari bygd, so leingi teir ikki eru gjördir. Tað er skilaleyst at steðga gerðini av teimum. 10.000 kr. vórðu settar í fjór til uppdyrkingarvegir, og tá ið tað er sagt, at Hovbingar hava henda pening at arbeiða fyrri, er tað burturvið, tí hesin peningur er brúktur. Vegastrekkjið, ið skuldi verða gjørt fyrri hann, er so gott sum liðugt — og verður liðugt í einum av teim fyrstu døgum. Fari tí at vóna, at háttvirdu tingmenn eru samdir við mær, at Hovbingar megu sleppa at halda fram við uppdyrkingarvegum, ið megu gerast sambært útskiftingartreytirnar.

Stórsta livsmál hjá Hovbingum er at fáa gjørt bátahavnina nýtiliga. Tað er einki skil í, at henda

útróðrabýgdin skal liggja so illa fyrri útróðrahavn viðvíkjandi, tí hon hevur meiri enn nökur onnur bygd stríðst fyrri at fáa havnina, og tað er einki pláss, ið treingir meiri til eina útróðrahavn enn hon. Hetta hava menn eisini fyrr ásað. Játtaður varð tí peningur, og bygt varð nakað. Men ov lítið. Seinri — í 1950 — varð sett ein peningahædd uppá 50.000 kr. á figgarættanina til víðkan og bótan um útróðrahavnina í Hovi. »Projekt« skuldi verða gjørt. Men tað kom ongatíð fram. Hovbingar sluppu ikki til arbeiðis. So komu eisini fimbulsveitaboðini frá meirlutaflokkunum um at steðga øllum havnaarbeiðum, eisin tí í Hovi. (Um ein so kann siga. Tað var jú ikki projekterað og heldur ikki byrjað). Eg havi loyvt mær at sett fram uppskot um at endurnýggja jättanina av teimum 50.000 kr. til Hovs havn. Eg vóni, at ein meirluti av tí háttvirða lögtingi heldur við mær, at tað er bara náttúrligt og sjálvfylgjuligt, at hesin peningur verður endurnýggjaður ella ikki dettur burtur, at tað verður álágt verkfrøðingskrivstovuni at gera kostnaðarættan og uppdrátt, so arbeiðið kann byrja, tí hetta mál er fremsta mál, gongur fram um øll onnur mál hjá Hovbingum. Hovbingar kunnu ikki straffast fyrri tað, at verkfrøðingskrivstovan ikki hevur fingið gjørt sitt arbeiði. Hesi bæði málíni — uppdyrkingarvegir og havnargerðin — eru so stór áhugamál fyrri Hovbingar, at tey ganga langt fram um oyggjavegagerðina, ið er av stórri áhuga fyrri tær syðru bygdirnar enn fyrri Hovi. Ikki so at fata, at samferðslumálið ikki er av stórum týðningi fyrri Hovbingar við. Men eg kvíði fyrri, at steðgar tingið uppdyrkingarvegararbeiðinum í Hovi, og tekur tingið studningin til havnargerðina frá Hovbingum, vil tað verða ilt at fáa umtalaðu semju í lag um gerðina av Hovs—Øravíkarvegnum. Eisini og ikki minst av áhuga fyrri at fáa samferðsluvegasambandið fullfiggjað fyrri Suðuroynna sum skjótast møguligt vil eg so kraftiga sum møguligt mæla tinginum til at ganga Hovbingum á móti við at greiða atkvöðu fyrri mínum báðum ser- ella uppiskoytisuppskotum.

Tað má ikki vera so, at jättanin til Hovs—Øravíksvegin bara skal koma at standa og glana uppi á pappirinum. Vit megu skipa so fyrri, at hesin vegur veruliga verður gjörður.

Eg ynski eisini at gera ta viðmerking, at samráðingarnar í nevndini um spælið til Dímun fóru soleiðis fram, at tað var nevndarinnar stóða, at tá ið kostnaðarættan og uppdráttur eru gjörd og alt annars er í lagi frá kommununi ella bóndanum í Dímun, vil málið, tá ið tað kemur aftur á ting, vinna sømdir og verða framt, tí menn ásað, at tess framt er beinaveg-

in ein treyt fyrri at kunna vera á Dímun.

J. P. Davidsen: Tað vórðu í síni tíð játtaðar 300.000 kr. til oyggjarvegin. Havnar kommuna áttok sær at gera hann og áttok sær forpliktisíni frá hinum kommununum, ið skuldu vera saman við Havnini um gerðina, rindan av tí eini fjórðinginum og viðlíkahaldinum. Men Havnin legði frá sær. Peningurin var ætlandi ov lítill. So kom eisini kanska ivi í, hvar ið vegurin skuldi leggjast. Men vegasambandið millum Havnina og hinar bygdirnar í Streymoynni var ikki av minni týðningi fyrri tí, at Havnar kommunu legði frá sær ella tí kommunurnar, ið nurtu við vegin, ikki kunnu verða samdar um býtið av teim skyldum, ið lógu á teimum vegum viðvíkjandi. Eg gjörði meg tí til talsmann fyrri at leggja veg niðan á Sund. Har fekk Havnin samstundis fatur á einum góðum atleggjararplássi fyrri stór skip í øllum veðri. Varð hetta gjørt, hevði ongatíð verið talan um, at skipini rýmdu av Havnini inn á Skálafjörð. Eg spyrji aftur: er tað ikki vert at leggja allan doyðin á at fáa vegasambandið yvir Sund—Kalbak til Kollafjarðar. So er sambandið greitt við hinar bygdirnar — og so er bara at fara yvir Streymin!

Fjarðarvegurin hevur ikki verið gloymdur. Peningur hevur verið játtaður. Men avvarandi kommunu hevur ikki orkað at farið undir hann við fullari kraft. Og ein kann ikki finna at hesi kommunu fyrri tað, tí hon hevur so ógíluga stór vegastrekkir frammanundan at bakast við. Hóvuðsakin má vera at koma í vegasamband frá Gjógv til Skálafjörð. Eg má eisini nýta høvi til at halda fram Dímun viðvíkjandi, at eg hevði ta fatan, at samráðingarnar í veganevndini endaðu við teirri stóðu, at menn vóru sinnadur til at játta tann neyðuga studning til rennistrong og spæl í Dímun, tá ið tær vanligu erkleringar frá avvarandi kommunu liggja fyrri. Eg vil nú vóna, at landsverkfrøðingurin skipar fyrri, at alt liggur klárt til ólavskutingið. Tí uttan spælið og rennistrongin livst ikki á Dímun. Talarin greiddi so gjølla frá, hvussu trupult lívið á Dímun er viðvíkjandi at fáa vörur til sín og frá sær, Hann helt fram:

Viðvíkjandi Hovi dugi eg ikki at skilja, at tær 50.000 kr. til bátahavnina har skulu verða tiknar burtur, tá ið tær hava verið játtaðar, og tá ið tað veruliga ikki er kommununnar skuld, at arbeiðið ikki er gjørt, men einans skyldast verkfrøðingskrivstovuni ella landsstýrinum, ið ikki hava syrgt fyrri at fingið arbeiðið projekterað. Tað hevur áður verið sterkt hildið fram, at eitt mál dettur ikki burtur, tá ið avvarandi kommunu ikki hevur haft høvi til at fingið arbeiðið kostnaðarmett, projekterað. Eg skilji Hovbingar, at gerðin (Framh. á 3. síðu.)